

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 190/02-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. októbra 2002 predbežne prerokoval sťažnosť M. V., bytom N. V., zastúpenej komerčným právnikom JUDr. L. L., B., vo veci porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave z 28. marca 2002 č. k. 8 Co 417/01-58, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. V. o d m i e t a pre nedostatok svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2002 doručená sťažnosť M. V., bytom N. V. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej komerčným právnikom JUDr. L. L., B., vo veci porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave

z 28. marca 2002 č. k. 8 Co 417/01-58. Sťažovateľka súčasne podala návrh na odloženie vykonateľnosti vyššie uvedeného uznesenia.

Sťažovateľka porušenie jej základného práva na súdnu ochranu vyššie uvedeným uznesením odôvodňuje nasledovne: V spore vedenom na Okresnom súde v Dunajskej Strede o zaplatenie 240.000.--Sk s príslušenstvom, v ktorom vystupuje ako žalobca proti žalovanému - mestu Dunajská Streda pod sp. zn. 7 C 130/00, požiadala 10. januára 2001 o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Okresný súd v Dunajskej Strede jej žiadosť zamietol uznesením z 28. augusta 2001. Sťažovateľka sa proti tomuto rozhodnutiu 26. septembra 2001 odvolala. Krajský súd v Trnave svojím uznesením č. k. 8 Co 417/01-58 z 28. marca 2002 uznesenie Okresného súdu v Dunajskej Strede potvrdil; sťažovateľka argumentuje pritom tým, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trnave sa zakladá na zjavne nesprávnom a nedôvodnom závere, ktorý nemá žiadnu oporu v právnych predpisoch, pretože podľa jej názoru neobstojí argumentácia o zrejmom bezúspešnom uplatňovaní alebo bránení práva, lebo v tejto fáze konania nemožno prejudikovať rozhodnutie súdu vo veci samej. Naopak, z obsahu spisu je podľa nej zrejmé, že nie je vylúčené, že bude v tomto spore úspešná, pretože jej nárok nie je zjavne vylúčený alebo neoprávnený.

Na ústavný súd sa sťažovateľka obrátila z toho dôvodu, že nie je oprávnená podať žiadny opravný prostriedok proti napadnutému uzneseniu na všeobecnom súde. Tvrdí, že sťažnosť podala v lehote určenej podľa § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), avšak dátum doručenia napadnutého uznesenia nepreukázala. Podľa informácie získanej z Okresného súdu v Dunajskej Strede právny zástupca sťažovateľky prevzal napadnuté uznesenie 7. augusta 2002.

Od ústavného súdu sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Uznesením Krajského súdu v Trnave zo dňa 28. 3. 2002 sp. zn. 8 Co 417/01-58 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 28. 3. 2002 sp. zn. 8 Co 417/01-58 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Trnave je povinný zaplatiť sťažovateľke trovy tohto konania.“.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že konanie

„vedené na Okresnom súde Dunajská Streda pod č. k. 7 C 130/00, v ktorom má byť rozhodnuté o žalobe sťažovateľky, t. č. ešte nie je ukončené. Z uznesenia Krajského súdu v Trnave zo dňa 28. 3. 2002 sp. zn. 8 Co 417/01-58 v spojitosti s uznesením Okresného súdu Dunajská Streda 28.8.2001 sp. zn. 7 C 130/00 vyplýva taký právny stav, že sťažovateľka nie je oslobodená od súdnych poplatkov, teda je povinná zaplatiť súdny poplatok v takej výške, v ktorej ho podľa svojich (aj súdom prvého stupňa ako aj odvolacím súdom uznaných) sociálnych a majetkových pomerov nie je schopná zaplatiť. Keby súd z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku zastavil konanie, právo uplatnené sťažovateľkou by sa vzhľadom na ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka premlčalo.

Preto sťažovateľka navrhuje, aby Ústavný súd Slovenskej republiky na základe ustanovenia § 52 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. dočasným opatrením odložil vykonateľnosť uznesenia Krajského súdu v Trnave zo dňa 28. 3. 2002 sp. zn. 8 Co 417/01-58 a uložil Krajskému súdu v Trnave a Okresnému súdu Dunajská Streda, aby sa zdržali vykonávania tohto uznesenia ako aj aplikácie jeho právnych predpisov“.

K zastaveniu konania v čase podania sťažnosti nedošlo, avšak sťažovateľka sa v nadväznosti na rozhodovaciu prax všeobecných súdov reálne obávala zastavenia konania. K zastaveniu konania došlo 26. septembra 2002; uvedené rozhodnutie nie je ešte právoplatné.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o porušení základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej

zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (ďalej len „základné práva a slobody“), ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každú sťažnosť podľa § 25 zákona o ústavnom súde predbežne prerokuje a zisťuje, či nie je daný dôvod na jej odmietnutie.

Podľa obsahu sťažnosti k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu malo dôjsť tým, že Krajský súd v Trnave potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa (Okresného súdu Dunajská Streda), ktorý návrh sťažovateľky na oslobodenie od súdnych poplatkov zamietol.

Uznesenie Krajského súdu v Trnave je rozhodnutím o jednej z procesných podmienok konania, ktoré má podstatný vplyv na ďalší postup prvostupňového súdu v konaní. Na základe tohto uznesenia bola sťažovateľka naďalej povinná zaplatiť súdny poplatok, ktorý bol splatný podaním návrhu na začatie konania (§ 4 a 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov – ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Týmto rozhodnutím Krajského súdu v Trnave však konanie pred súdom neskončilo, a preto týmto rozhodnutím nebolo možné priamo zasiahnuť do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu. Rozhodnutie Krajského súdu v Trnave ústavný súd vníma len ako zákonný predpoklad na to, aby súd prvého stupňa vyvodil zákonné dôsledky z toho, ak sťažovateľka ako navrhovateľka v konaní pred ním napriek tomu, že nebola oslobodená od súdnych poplatkov, súdny poplatok nezaplatila. Týmto zákonným dôsledkom je zastavenie konania podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, ktorým konanie pred všeobecným súdom končí.

Podľa zistenia ústavného súdu Okresný súd Dunajská Streda 26. septembra 2002 zastavil konanie, v ktorom je sťažovateľka navrhovateľkou, pre nezaplatenie súdneho poplatku. Nastal teda zákonný dôsledok, ktorý zákon predvída v spojení s takým nedostatkom procesnej podmienky, akým je nezaplatenie súdneho poplatku.

Tento zákonný dôsledok však možno odvrátiť dvoma do úvahy prichádzajúcimi spôsobmi. Podľa § 10 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch ak sa poplatok zaplatí do konca lehoty na odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie poplatku, súd prvého stupňa toto uznesenie zruší, a tak odstráni prekážku jeho ďalšieho postupu. Po ďalšie, a to je pre posúdenie otázky právomoci ústavného súdu v tomto konaní najvýznamnejšie, sťažovateľka môže uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku napadnúť odvolaním a dovolaním ako opravnými prostriedkami, na základe ktorých sa preskúmava nielen to, či zastavenie konania je v súlade so zákonom, ale opravné súdy predbežne skúmajú aj povinnosť na zaplatenie súdneho poplatku, resp. okolnosti, pre ktoré poplatník v skutočnosti nemusel zaplatiť súdny poplatok (napríklad že splnil predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 Občianskeho súdneho poriadku alebo podľa zákona o súdnych poplatkoch). Uvádzaný postup vyplýva zo stabilnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov, najmä Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako dovolacieho súdu (porovnaj jeho rozhodnutia citované v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 31/00).

Existencia týchto možností právnej ochrany a nápravy stavu vyvolaného zastavením konania pred občianskoprávnym súdom a ich nevyčerpanie sťažovateľkou v konaní pred všeobecnými súdmi vedú k záveru, že sťažovateľka nespĺnila predpoklady na uplatnenie právomoci ústavného súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (podobne I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00).

Bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky na rozhodnutie ústavného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. októbra 2002